

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

на цілий рік . . . 30 пер.
" п.ч року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Квартальне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвен ми єт і душу ми вярємо: а не возьмем мплости і ври не возьмем,
бо руске ми сердце і ври руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. п. Дамбровського (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатаніє
вільні від порту. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і прив-
атні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше).

Дня 20. цвітня 1864 предложила Комісія у правл. ділами Нар. Дому (по виданю добромніня Митроп. Ординарият) справозданє намісництву, в котрім доносить, що „будинок інститута (Нар. Дім) вже зовсім викінчений, а щоби сей народний інститут, „Народний Дім“, міг розвинути свою внутрішню діяльність і поступав на певній основі, потребує конечно статутів, котрі управильнили би єго діяльність. Друга гр.-к. городска параф. церква, яка має бути злучена з тим народним інститутом, сказано дальше в тім справозданю, як се в § 6-ім предложеного статута провктує ся, повинна очевидно творити дуже важну складову частину єго, однакож обидва ті предмети, а іменно народний інститут і парафія з церквою не стоять в такій з собою внутрішній звязи, щоби одно без другого не могло єствувати“.

А позаяк постровне церкви буде тягнути ся довгі літа, отже, щоби а к т и в о в а н е народного інститута не проволікало ся, просила комісія упр. діл. Нар. Дому о вилученє обидвох до сеї церкви відносних параграфів статута, котрих затверженє можна би відročити аж до того часу, коли вже буде постровна церква. (Цікаво би було знати, чи тепер, коли церква уже постровна, осягнуто се затверженє тих §§-ів).

В тім дусі обьявив ся також Митроп. Ординарият д. 6. жовтня 1866 р.

По тих обьявленях намісництво розпорядком з 12. серпня 1867 р. звернуло начерк статута комісії упр. діл. Народ. Дому до переробленя з тим узасадненем що „позаяк начерк статута для народ. інститута обнимає дві інституції, з котрих кожда для себе може єствувати віддільно, а з котрих перша, іменно друга гр.-кат. городска параф. церква у Львові не може бути зараз введена в житє, коли тимчасом народний інститут може розвивати ся, не було би поради для обидвох інституцій лише оден статут призначувати, а навпаки в інтересі належного кріпкого розвитку народного інститута було би бажаним, щоби він був самостійно поставлений.

Поданем з д. 18. грудня 1868 р. предложила комісія упр. діл. Нар. Дому наконецно начерк статута руского народ.

інститута «Народний Дім» і просила о посьвідченє предложєня (Bescheinigung) про єствованє сєго товариства.

В рефераті намісництва, котрий вилано о тім поданю комісії упр. діл. Нар. Дому, сконстатовано, що предложеный статут „відповідно повисшому тутєшному урядовому порученю (з 12. серпня 1867) відносить ся лише до властивого інститута „Народний Дім“ і в арт. 3-ім містить постанову, що відносини сєго інститута до другої город. параф. церкви, котра має бути побіч сєго постровна, будуть окремо управильнені“.

Колиж сей реферат в кількох місцях так нпр. при обговореню арт. 9, 18, 19 і 20 статута — виразно підносить — характер товариства сєго народного інститута, який має бути введений в житє, говорить у висеню от що.

„тепер розходить ся о предвидженє тим високим міністерским декретом (з 11. жовтня 1849 Ч. 19.755) дефінітивне основанє сєго народного інститута в формі **тривкого товариства** (eines bleibenden Vereins) котре має бути уладженє після законів о товариствах. Се основанє товариства змїряє до зреалізованя цілей інститута“.

Виданий на сей реферат розпорядок ц. к. намісництва з д. 21. січня 1869 р. (Ч. 72,440 ex 1868) уділив комісії упр. діл. Народ. Дому до відомости зверхнече письменно посьвідченє (obrigkeitliche Bescheinigung) що до статута товариства, додав однак, що се посьвідченє послїдувало лише під сею виразною засторогою, „що на основі декрету в. ц. к. міністерства внутр. справ з 11. жовтня 1849 ч. 19.755 набуті права і зобовязаня руского населеня м. Львова, що до безплатно переданих єму згарищ колишнього унів. будинку з площею не можуть бути обмежені постановами сєго статута взглядно нарушені“.

Сею засторогою чула ся комісія упр. діл. Нар. Дому оскорбленою і подавем з д. 11. лютого 1869 просила о знесенє зглядно о змїну сєго розпорядку.

Сєму бажаню вдоволило намісництво розп. з д. 11. лютого 1869 о стілько, що дотичну засторогу в клявузі що до письм. посьвідченя о статуті зазначено лише словами: „і з покликанєм на постанову розп. в. ц. к. міністерства внутр. справ з д. 11. жовтня 1849 ч. 19.755“, значить, що та засторога таки остала правосильною.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Про непорозуміння між христ. суспільниками а бар. Беком ваторочили сими днями ліберальні дневники нечуваних річий і вже заповідали, що кн. Ліхтенштайн на домаганє христ. суспільників має стати спадкоємцем бар. Бека. Ми зараз вказали на те, що ліберали бажалиб порізнити христ. суспільників з правительством, щоби при тім для себе унечи печеню. Отже справді Reichspost з 6. лютого називає сї вїсти лібералів казкою страхайлів.

Останними часами міністри-земляки Прашек і Пешка кинули ся по всяких вічах і довели до такого розятреня супротивних політичних таборів, що бар. Бек звернув їх бачність на те, що вічову діяльність повинні залишити і держати ся „політики середньої лінії“, яка є провідною гадкою міністерства. N. fr. Presse зазначає натяканє лише про те, що міністер Пешка має ще явити ся в Інсбруку, Боцен і Цельовці, але в останних днях виринули парламентарні перепони, котрі здержали єго від дальших подорожий (розуміє ся агітаційних).

В угорських кругах втворило ся останними часами велике роздратованє проти бар. Еренталья, як ми вже перед тим звїщали. Внесена в угор. соймі інтерпеляция про виклад бар. Еренталья, в котрім положив велику вагу на спільність монархії в загран. політиці, ще більше розогнила положенє. В сій справі мав забрати слово міністер-президент Векерле для поясненя, а бар. Еренталь також в делегації вяснив своє становище. Die Zeit супроти бар. Еренталья ворожо настроєна називає се вясненє капітуляцією перед Мадярами, одначе в цілім своїм поступованю, як що до заграничної політики (н. пр. залізнична політика), так і що до взаємин між Австрією і Угорщиною бар. Еренталь дав доказ, що не хоче бути мальованим міністром і уміє задержати щасливу середину, хоч се не припадає до вподоби Мадярам, котрі радіб все верховодити і зазначувати свою незалежність, а також всеполюкам, що не хоче мішати ся в прускі справи, а не менше і російским панславїстам, котрих роздратовала залізнична політика бар. Еренталья. Певно, що становище міністра загр. справ в Австро-Угорщині вельми трудне нині, одначе бар. Еренталь показав, що й серед тих трудних обставин осягнув значні успіхи.

До угорських католиків вислав Папа Пій X письмо на руки єпис. Прохаски і кн. Мих. Естергазого, яко голови прасового катол. товариства, котрим висловлює радїєть, що угорські католики зрозуміли шкідливість лихого дневникарства, що є жерелом отруї для суспільности в наших часах. Папа висказує признанє товариству за те, що оно зро-

зуміло велику небезпечність і постановило подумати про уздоровлене відносин суспільним діланєм проти ідоличного дневникарства і буде в обороні віри відповідати на дневники дневниками, на книжки книжками. Вік наш, каже папа, є віком дневникарства і може лише жалувати, що оно не поступає дорогою правди і чесноти, а підкопує релігію, обичаї і розповсюджує серед суспільности зіпсуте, псує розум і духа в людскости. Папа звертає ся до країв, народів, товариств і поодиноких осіб, щоби ставали в обороні Христової віри. При тім висловлює радість, що в Австрії се діланє дізнає помочи а так само буде в Угорщині. — Колиж руска суспільність зрозуміє, що їй треба взяти ся до уздоровлення відносин, поправи дневникарства і письменства, щоби оно ішло в здоровім напрямі? Пора би крайна про се подумати.

Заграниця.

В Португалії положене все ще вельми непевне. З одного боку запевняють, що там втихомирює ся, з другого надходять вісти тривожні, що республіканці вважають убиство короля лише відроченєм проголошеня республіки, але що оно таки послідує небавом. Європейські держави не вдають ся у внутр. справи португальські і поки що лишают уладженє відносин тамошньому правительству, але нема сумніву, що не лише Іспанія, Італія і Німеччина пильну звертають бачність на тамошні події і не схотять допустити до зміни форми правління, але навіть Англія живо тим займає ся і все зорким слідить оком.

Між Туреччиною а Персією сподівають ся що хвиля вибуху війни. Турецкий генерал дістав приказ держати ся в резерві, одначе наколи визване вийде від Персів, дійде до вибуху. В російській Арменії говорять уже голосно про війну, бо Туреччина громадить війська і канони а се може прискорити обоюдно воєнні кроки.

Допись з Дрогобиччини.

(Про порядок богослужень).

Дуже добре розпорядженє видав єпископ з Гільдесгайм, др. Бертрам, слідуєчого змісту: „Що раз зростающий рух чужосторонних вимагає, щоби так подорожуючим як і сталим мешканцям як найбільше уможливити знанє порядку богослужень.

Чим стислійше заповідь церковна обов'язує до участі в Службі Божій і чим усильнійше є упіменє до частійшого принятя Тайн, тим більше треба старати ся, щоби всім була як найлучше знана нагода до виповнення релігійних обов'язків. Оповідненє в деяких часописях (у нас зовсім не практикованє, хиба на Різдво та Великдень! — прип. доп.) не всюди вистарчає, а передовсім не вистарчає в дивецькій поза самою столицєю. Яко добре середство випробованє в многих дисцеціях є вивішуванє оповіщеня при дверех церкви. Киненє оком на таке оповіщенє є заразом для многих спасенною заохотою до свого обов'язку. Подібною заохотою є також оголошенє нагод до сповіди і причастия. За бажанєм такого способу оголошенє заявляли є вже нераз мужі знаочі з досвідю потребу сталих і подорожуючих людей сьвітських. З тих причин дораджую передовсім Всеч. оо. Парохам по містах і місцях, де є більший рух чужосторонних, вивіскою оповіщувати церковний порядок богослужень після поданого способу Виставленє з двору на церковних дверях оповіщенє великим письмом надає ся тут звичайно

найліпше. Де є сталий порядок богослужень, там може бути одно оповіщенє виписанє на дереві або на блясі“.

Варто тогу добру практику завести у нас по містах, а навіть по селах. Є села, де люди задля змінного порядку богослужень дуже много терплять.

(Ми нераз уже зазначували потребу такого оповіщуваня порядку богослужень, хоч би у самім Львові на звичайні неділі і сьвята. Буває іменно так, що нпр. о 8 год. рано можна застати навіть 4 рівночасно при всіх престолах читані служби Божі а відтак 1/2 9—1/2 11-ої нема ані одной, або й так само від 6. до 8-ої год. Лише церква оо. Василян має сей порядок так уложений, що можна що пів години застати Службу Божу. А вжеж у Львові, де є не лише так много параф. духовенства, але й катехитів і сьвященників-професорів та крилошан, можна би се добре урядити. Але до того потрібна організація, о яку у нас на жаль в духовних справах і потребах так трудно. Ред. Русл.).

Богдан Лепкий.

Дочекав ся.

Сонце заглядало до вікон, як Микола Миколишин збудив ся.

Хотів зривати ся та бічи на подвірє, бо заснав, але пригадав собі, що він від кількох неділей хорий, що Бог сьвятий знає, як з ним буде і що господарством немає чого журити ся.

Най ним журять ся діти.

Зітхнув і спустив повіки.

Опали тяжкі та неподвижні як віконниці під вечір.

„Втомили ся, хочуть відпочинку. Заждіть, будемо спочивати, аж нам навкучить ся“.

Нараз добуваючи з грудий якогось молодецького голосу, крикнув на цілу хату: „Маріє!“ — і до сьвітлиці вбігла його невістка, жінка найстаршого сина.

„Чого вам, тату?“ — спитала тривожно протираючи невдлані очі.

„Вийми нову одіж зі скрині, а Петрови скажи, най ладить залізний віз. А йно най вистелять високо, на самій середині, щоб не трясло“.

Марія подивила ся на тестя, як би хотіла спитати ся, на що такому хорому воза, але питати ся не сміла, бо від хвилі, як переступила поріг Миколишиних, правікла до того, що батька слухають всі, без розбору.

Не гаючись добула зі скрині що найтоньшу сорочку, зняла з жердки новий кошух, вибрала гарний пояс та побігла до мужа, що порав ся, коло коний в стайні.

„Микола, тато казали ладити віз на залізних осях та вистелити високо, щоб не трясло. Не знати, чуєш, на що їм пині воза“.

„Лиша ся коло коний, нїм зерно з'їдять, а я під спитати“.

Як увійшов до сьвітлиці, батько вже спідв постонуючи на постели та заціпає чисту сорочку.

„Поможи мені, сину, застязжку застязгнути, бо мене вже руки не слухають“.

Син поміг батькови прибрати ся і подав води.

„Татуньо казали ладити віз“.

„Казав“.

„Куди поїдемо“?

„На вибори“.

„А як же вам, такому хорому, телепати ся тільки сьвіти“?

„Як?... Так як видиш. Щобим мав рачки лізти, щоб ви мене на вереті несли а я голосувати мушу. Я на ті вибори трийцять літ чекав — розумієш?“

Говорив тяжко і за кожним словом клетіло йому у грудех, як під землею.

„Я рад, що діждав тої хвилі, а він мене питає, як ви татуню поїдете? — Ладь віз і не говори багато. А поклич Дмитра та Семена, бо й вони тепер мають голос; поїдемо разом. І не гай ся мені, бо на дев'яту заповіді початок, а Миколишин все ішов перший, де о народну справу ходило.“

Який був зранку, таким най лишить ся і до останка. Йди!

* * *

Не минуло й пів години, як заскрипіла висока брама, загавкали пси, немов допрошучись, щоб і їх з собою забрати, заторохтіли колеса і від Миколишиних на невеличкім містку виїхав на вулицю новий, на залізних осях віз, з високим полукішком і з мережаною крижівницею.

По середині, на добре вистеленім сідженю, прикритім килимком, що його виткала невістка, сидів Микола Миколишин в новім, білім кожусі, в високій смушевій шапці, більше на спомин колишнього Миколи, як на живого чоловіка подібний.

Коло нього сидів найстарший син Петро і піддержував батька, як сильний дубовий стовп піддержує спорохнівлу будівлю. Двох молодших їхало на переді. Кіньми поганяв найстарший внук, десятилітний хлопчина, що за жадні гроші не був би лишив ся дома, не видівши перший раз у житю виборів.

Їхали звільна, щоб не трясло хорого батька. По дорозі стрічали людей, що йшли в тім самим напрямі, сьвяточно прибрані, як на який відпуст. Здоровили одні других, а молодші господарі з пошаною знімалу шапку перед Миколишиним, котрому завдячували немало.

Довгі літа воював зі старими порядками в селі та в повіті, з вітом, марнотравником громадского гроша, з радою, що йшла за вітом, як теля за мотузком і з всіми темними силами, що хотили нарід здержати в поступі та в просьвіті. Натерпів за те немало, але не гнув ся і не поступив ся ані на крок. Стояв як той самотний дуб на пустій збочі, котру дощі і зливи в парови риють, марнуючи природжену силу землі. Та хоть громи довкола бують, хоть буря скаженіє, самотний дуб чим раз глибоше пускає корінь, аж по літах в тіні його галузя підростуть нові дубки, аж залісять ся, зазеленіть ся збіч, даючи захист і квітам і птицям а людям віщуючи хосен.

Так виросло на очах Миколи Миколишина молоде покоління перестроюючи до непізнаня, колись темне і бідне, тепер освічене та засібне село.

Остання його праця — то віче за новим правом виборчим. Хоть старий та немічний, обіхав усі села довкола та зібрав на схід десять тисяч людей, десять тисяч сьвідомих голів, що домагали ся широкого горожанського права. За те до села прислали військо. Дві неділі вганяли по спокійних вулицях румунські драгуни, страхаючи дітей, а ще гірше жінок, що небезпечні були перебічи з подвірї на подвірє.

Дві неділі серед нічної тишини лунами над спокійним селом військові сурми, як над воєнним табором, а кілька проклонів упало, а кілька всякого иньшого гріха!

Забрали військо і село вернуло до давного пожитя. Прийшла весна, зазеленіли поля, забіліли сади, зацвили нові надії. І от тепер він їде голосувати першим загальним, безпосереднім, тайним, хоть нерівним еще голосованєм — їде з радістю, що й він приложив до нього трохи своєї руки...

Сонце підбираєть ся в гору і не пече, а в легка пригриває. Вправді хмаря раз враз набігають на нього, щоб закрити його ясне проміння, але вітер, що віє від еходу, розганяє їх на всі сторони сьвіта, він вимете небо, як газдиня сьвітлицю на сьвято.

„Буде погода, діти“, каже старий. „Буде весна“.

„Давби Бог, — відповідають сини — люди ще робіт не покінчили“.

„Зіпріть ся, тату, на мене — просить найстарший з синів, — бо вам їхати тяжко“.

„Не бій ся, доїду, ще й назад верну“ — відповідає батько, хоть чує, що син добре каже. Вже в нїм сили нема, тільки якась кріпка постанова їхати і доїхати.

Їдуть полями, засіяними озимим збіжем та зеленою яриною. Вузкі хлопські живи виліскують ся до сонця, як полотна, що їх гавдять білять. Між ними квіти цікаво визирають, над ними літають птахи, на межі дремає старий хрест.

„Під тим хрестом двірські гайдуки забрили мого батька, а вашого дїда“ — каже старий знімаючи шапку. „Вас, дїти, хїба власні хибита власні грїхи битимуть. Не забувайте того, що вам кажу... А там, трохи далше, під межою привела мене мати на сьвіт і в подолку до дому принесла... Тверді були часи, бодай ніколи не вертали“.

Говорив ба був не одно, але не міг. За кожним словом чув у грудях біль, як би ті слова були зі стали. Замок і тільки очами водив докола. Хотїв тих піль, тих нив, тих лїсів набрати як найбільше в свої очі, щоб з ними йти там, де їх може не буде...

З ниви на ниву літали його полинялі зіницї, якби пращали ся з кожною скибою, з кожною грудкою землі...

Далеко перед ними під лїсом нїби табор. То виборї з далекого села, що на досьвітках вийшли, щоб голосовання не зізнати, під лїсом спочивають. Порівнали ся, поздоровками, ідуть рядом. Хотїв втомленї, хотїв зняють, що втратили робучу днину, йдуть радо з піднесеним чолом. Молодші затягають пісню. Деякі жартують. І старшому Миколї Миколишанови робить ся жаль, що він не може злїзти поміж них і йти рядом — йти цілі літа, до красної, лучної долї.

* * *

Перед урядом громадським, де мало відбути ся голосованнє, стояли жандарї. Але наїд так якби їх не видїв і тільки дїти з цікавості приглядали ся з поза ворїт до нових шоломів та до ясної збруї.

Вїз задержав ся на улиці і сини взяли ся зсаджувати батька на землю.

„Ішїть, я сам“ — говорив Миколишин, соромлячи ся перед чужими людьми свої немоци, але инакше не міг. Спер ся на молодї здорсві плечі синів і ті більше несли його, як провадили до уряду.

„Розступїть ся люди! — загуло в громадї. Видите, хорого ведуть. Хорий чоловік приїхав, щоби голос віддати“.

„Ви, Миколо, безвечно могли в дома сидїти. Нас ту, дивїть, якого народа зіїшло ся. Буде голосів досить“.

„Досить, чи не досить, того ніхто не може знати, а менї в гробї спокою не було би, якби я не зробив того, що до мене належить“ — відповів Миколишин, переступаючи порїг.

* * *

„А тепер спїшїть ся — говорив сїдаючи назад на вїз — спїшїть ся, щоб живого до дому привезли“.

Внук затяв конї і вїз покотив ся з горбка. Коли переїздили коло свого поля, Миколишин підїс тяжкі повіки і витягнув руки, як би їм посилав своє благословеннє.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В недїлю: руско-кат.: † Івана Золотрустого; римо-кат.: Арольонї. — В понедїлок: руско-кат.: Єфрема, Сарпіна; римо-кат.: Схолястїки. — Вї второк: руско-кат.: Пер. м. Ігнат. Бог.; римо-кат.: Девїдерїя.

— В справї класифікації в середних школах оновїщує урядова Gazeta Lwowska: Супроти поміщена останними днями в краєвнх дневн-

ках, а навіть позакраєвнх, вїстїй про розпорядок, який немов то мало видати ц. к. Мїністерство віроїсповідань і просьвіти, зглядно ц. к. краєва Рада шкільна, і поручити строгїше як доси переведене класифікації, належить ствердити на основї засягнених відомостїй, що нїяка з тих властїй останними часами не видала нїякого розпорядку з подібним змістом. Також дізнаємо ся, пише Gaz. Lw., що, о скілько виходить з предложених доси урядових звітїв дирекцій середних шкїл, то чутки, немовби процент учевиків, які не відповіли вимогам в I півроці сего шкільного року, доходив або навіть переступав 50 процент, в зовсїм незвідні з правдою, а якраз той процент, загалом взявши, не є більший як минулими роками, а в многих заведенях є навіть значно менший.

— Снїжні завїї, що тривали вчерашню добу у цїлій східній Галичинї, були причиною здержаня залїзничого руху на деяких шляхах. Між иншїми станув рух поїздів на шляху Хриплин-Чортків і Тересїя-Іване пусте. Вчєра не приїшли також поїзди зі Стрия. Навїть на такїй лїнії як Львів-Підволочиска снїжна заметїль спинила рух поїздів між Тернополем а Підволочисками. Останній поїзд зі Львова прабув до Підволочиска позавчєра о год. 1/2 7. Слїдуючий поїзд особовий застряг в снїгах коло Бірок великих і не міг рїшити ся нї взад нї вперед. Над відкопанєм поїзду працювало коло сто робїтників, почїм поїзд цофнув ся до найближшої стації. З Черновець і з Рави рускої та з Кракова прибували поїзди до Львова в кількогадинним опїзненєм. Нвнї настала знова гарна погода. Мокрий снїг, який вчєра нападав, сцївленїй морозом, поблискує сріблїсто під проміннями ясного сонця. При такїй погодї поверне рух поїздів до нормальних відносин.

— Посольські кандидатури на Лемківщинї. На оновлїшнїм зїзді москвофїлів в Нов. Санчи поставлено отсі кандидатури на соймових послів; в новосандецкїм окрузї Николая Гремосьяка з Криниць, в грибївскїм окрузї Івана Дроздяка з Королеви рускої, а в горлицкїм окрузї Андрея Цїсляка з Устя руского.

— З Катеринославщини пишуть до „Рїди Краю“: Житє Українцїв в Катеринославщинї за минулий рік хоч не багато, але всеж виявило національнї ознаки. В Катеринославщинї було дещо зроблено для поширеня поміж громадянством національнї сьвідомости та національнї осьвіти. В сїй справї особливо значились „Просьвіти“ катеринославска та амурска (в посадї Амур під Катеринославом). На останку року катеринославска „Просьвіта“ знайшовши собі помешканє, впорядила кількя лекцій. Проф. Еварїяцкїй прочитав лекцію про кобзу і кобзарство на Українї, д. Іванпкїй — „Гайдамаки Шевченка в сьвітлї історичнї правди“, дд. Літковскїй і Труба — про українську мову. Амурска „Просьвіта“ поставила багато українських штук, своїми власними силами. Члєни товариства здебільшого робїтники. В минулїм році відкрито ще філію катеринославскої „Просьвіти“ в селї Криничках (кат. пов.). В селї Мануйлівцї теж заходжують ся коло заснованя „Просьвіти“; в чутка, що й по иншїх місцях заходжують ся коло сїй справи. Що до осьвіти взагалї, то весною минулого року в Катеринославі на зїбрашю учителїв і дїячїв по народнїй осьвітї, зроблено постанову заснувати учительскї курси по українознавству. — З сего коротелького огляду бачимо, що спромоглось зробити українське громадянство в Катеринославщинї в сїй важкий для нас час. Звичайно, зроблено не дуже багато... Причин сему не мало: нестача сьвідомих Українцїв, байдуже відношенє взагалї до укр. громадських справ; до того ще й рїжні урядовї перешкоди. Будемо сподїватись, що нащадки колишнього вільного війська запорожского у сїм році пильнїше будуть заходити ся коло рїдної справи. — С. Краснопільскїй.

— Самостїйна губернїя. В рос. мїністерствї внутрїшних справ обміркують ся, як звісно, справа про відокремленє Холмщини в самостїйну губернїю. Має складатись вона з частини сїдлецкої губ., люблинської й частини Во-

линї. В Холмі буде губернське правлїнє на чолї з губернатором, а при кїївському генерал-губернаторствї має бути холмскїй видїл і управителем єго хотять назначити людину, якаб добре знала місцевї обставини. Є чутка, що на сїю посаду призначать одного з комїсарїв Холмщини. Не за горами вже на рештї відокремленє Холмщини, так давно бажанє Холмщакими. Дай Боже, щоб знов не ведено там „обрусенїя“!

— Міска рада в Чернівцях „дїстала понос“ від мїністерства за робленє довгїв. Нагана приїшла на руки краєвого правительства для маїстрату і міської ради. Мїністерство зазначає, що вже в 1906 і 1907 роцї, коли краєвий банк в Чернівцях не міг зреалїзувати міської позички в квотї 6 мїлїонїв корон, взято ся до інвестиційних міських робїт в Чернівцях при помочи надзвичайних жерел. Крім того підвищено позичку з 6 на 8 мїлїонїв, хоч сего не було корєчно потреба. До сїй позички взяла ся міска рада, навїть не подумавши про єї покритє. Самї проценти будуть теєер виносити 700.000 К, з чого 300.000 К не находить покритя в міскїм бюджетї. При кінци нашімнєня зазначено, що мїністерство не дозволить в будучинї Чернівцям затягати новї позички.

— Про переселенє в Кїївщинї пише Х. Майстрєнко до „Ради“: Широкі простори Сибїру здавна надїли до себе селянство. Темнї, обдертї, злиденнї хлїбороби не питали нї про кліматичнї й географїчнї умови, нї про шляхи, — їх надїла „незмїрима земля“, та й годї. Принада ся зростала по мїрї того, як зростав земельний голод поміж селянством. Коли „сфєри“ почали ретельно ширити ідею переселеня, то селяни наввипередки ринули до Сибїру. Але понюхавши, чим пахне ся, давно жадана, принада, незабаром валом повалили назад. Треба було якось улантувати сїю справу — про се мав уряд поклопотати ся. І от лїтом 1907 року вийшла заборона — видаванє прохонних і тарифних сьвідочств переселенцям припинєно. Встановлено такїй порядок, щоби спершу йшли до Сибїру ходаки, облюбовували ту чи иншу країну, залїчували за тїми, що послали їх, сємями землю, брали про се від сибїрского начальства паєрї — і лише опїсля сього вони могли добитись дозволу на переселенє. Кїївщина послала зараз аж 7.353 ходаків, приблизно від 9.000 сємей. Кїївщан очевидячки, вї краплї не турбувало те, що сїла переселенцїв чогось вертаєт ся до дому. Президент мїністрїв, п. Столїпїн, телеграфував кїївському губернатору, що по зїбраних відомостях переселєнська управа порохувала, що за ходаками Кїївщини залїчено в Сибїрї 12.070 паїв землї, приблизно на 24.140 душ. П. Столїпїн прохав дізнатись, скільки саме хазяїнів рїшучє наважилось переселитись в 1908 р. на залїченї землї з кожного повіту, — окремо до далеко-східних країн: Забайкальської, Амурскої й Приморської, далї до Томської губ. і, нарештї до инших місцевостий Азїатської Росїї, цифрофї данї про те протелеграфувати в переселєнську управу, а управа вже призначить і повідомить, коли саме повиннї вирушати в дорогу переселенцї з кожного повіту Кїївщини. Відомости о се вже зїбрано мировими посередниками, — по їх рахунках схотать ся переселитись в 1908 р. ось разом 2047 господарїв з загальним числом душ 11.589. Таким чїном ми бачимо, що значна більшість тих, що залїчили за собою землї в Сибїрї, — 12551 душ, — зрїкає ся переселатись, певна рїч зневірившись в сибїрських землях, не знайшовши тих навїть невеличких вигод, котрими задовольняєт ся наш селянин-хлїбороб. Над тим, на нашу думку, варто поміркувати всїм тим, кого надить до себе ще й досї Сибїр, — та ще й добре поміркувати.

— Вїстки з Португалїї. Оновдї вєчером о 10. год. замкнено домовини з моцями короля і наслїдника престолоа, а о 12. год. в ночї в присутности родина перевезено обї домовини до палатнї каплїцї. При замиканю домовин матїр короля і королева-вдова цїлуєчи моцї попали в таку розпуку, що треба було їх силою відтягати від домовин. — Королева заявила, що квоту 1,875.000 марок, на які був

король обезпечений, роздасть убогим в цілім краю. Молодий король повідомив президента міністрів, що бажає, аби королівському дворови давано до розпорядимости лише такі апанажі з державних фондів, які признасть парламент. — Всіх політичних вязнів і три особи, які арештовано яко підозрілі о замах на королівську родину, випущено на волю. Міські ради, які був розв'язав диктатор Франко, привернено до первісної влади. — Що до місця осідку Франка вісти є суперечні. Доношено він поїде до Бразилії, потім, що до Швайцарії, а тепер доносять, що осяде в Німеччині, де его син буде ходити на університет. Звісно лише, що Франко заїхав тепер до Парижа. По дорозі не приймав зголошуючих ся до него дневників, вимовляючись умученєм. В дорозі стерегла его чуйно іспанська а потім французка поліція перед сподіваною напастю анархістів. Населене в Лісбоні було на него так обурене, що день перед виїздом напало на улици на его старого батька і тяжко потовкло. Франко виїзжаючи з Португалії, написав лист до ворожої єму редакції *Espraga Nuova*, в яким заявляє, що не боїть ся осудку історії. Просить лише о ствержене, що перед виїздом не прийшло між ним а королевою до бурливих сцен. Причини его виїзду, пише Франко в листі, вияснить час. Він є пересвідчений, що все поступав яко добрий Португалець, що любить свою вітчизну.

— Скільки крадуть дроту на телефоні Петербург—Москва? Головна поштово-телеграфічна управа порохувала, що 1907 року на телефоні Петербург—Москва вкрадено дроту на 15.600 карб. В червні, липні та в серпні по 70 разів на день крадено дріт. Починаючи з серпня, коли на дуже небезпечних участках начеплено було, замість бронзового, залізний дріт — крадіжки раптом зменшились. У вересні, наприклад, було тільки 18 крадіжий, у жовтні 12, листопаді 8 та в грудні 1.

— Поетичний кутик.

Не для мене в яснім небі
Сонечко сіяє,
Не для мене на просторі
Синє море грає;
Не для мене сад веселий
Літом розцвітає,
Не для мене на калині
Соловей співає.
Не для мене сміх веселий,
Молодість, кохання,
Молоді, погордливі
Серця поривання.
Ні... для мене — бідна хата,
Тяжка работа,
Гірка доля не весела,
Вічная турбота...

Житомир.

Людмила Волошка.

Оповідки.

— Послідний репертуар руского театру в Коломиї. (Саля Кася щадвичої. Початок 7½ вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В неділю 9. лютого послідне пращальне представлене „Наймичка“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях Карпенка Карого.

— Краєва рада шкільна іменувала в народних школах: Йосифу Дзєневичівну, Людм. Домбровицьку і Марию Шмериковську учительками 3-кл. школи виділової в Снятині, Марию Білинкевичеву учителькою 2-кл. школи в Стрільчи, учителями (-льками) 1 кл. шкіл: Влад. Божєнцку в Косотицях, Софію Філерівну в Волкові, Григ. Куника в Трубчині, Евст. Ркубчика в Водниках, Софію Гидзівківну в Ганачові, Алекс. Кизиму в Смолині; — перенесла учителів (-льки): Мих. Геруля з Сіняви до Низька, Людв. Гаєвского з Стшешина до Лузьної, Евг. Смажа з Городка до Ярослава, Соф. Гронкову з Нагоїшина до Сьвенцан, Івана Серматюка з Орави до Кавчого Кута, Корн. Посадзького з Кавчого Кута до Орави, Конст. Васяновичівну з Журатина до Желе-

хова вел., Мар. Залєвску з Ясеновець до Хмелевої, Фр. Домбровского з Підгорода до Загіря конкольницького.

— Академічна Громада у Львові устроює в четвер дня 13. лютого в салі „Народного „Дому“ вечерниці з танцями. Ціни місць: вступ на салю 3 К, карта родинна (4 особи) 10 К, галерія 1 К. Стрій для пань і панів вечерковий. Музика військова. Початок о год 9.

— Вечерок з танцями заповіджений на нинішню суботу в „Рускій Бєсіді“ у Львові, перенесено на второк.

— До VIII класи ранги посунув міністер просвіти довітових інспекторів шкільних Володислава Гамиля в Дрогобичи і Йосифа Дзунду в Золочеві.

— В справі годівлі дробу. Всіх, що ведуть расову годівлю дробу, кіз і крликів, прошу уклінно: а) подати мені як найскорше свої точні адреси; б) донести, яку плекають расу: курий, качок, гусий, індиків, пантарок, голубів, кіз або крликів; в) яка продукция і оплатність даної раси; г) чи є з своєї раси вдоволені; д) чи мають який рід расового дробу на продаж і в якій скількості і ціні. — (Всі рускі часописи прошу о передрукованє сеї оповістки). — П. Гнатюк, учитель в Довжневі, п. Миців.

Телеграми

з дня 8. лютого.

Париж. Правительство заперечує вісти про мобілізацію кольовіального корпусу армії в цілі вивезки его до Африки.

Альєнбург. Князь Ернєст саско-альєнбургский помер минулої ночі.

Петербург. „Рєч“ доносить, що Столипін заявив, що в разі відкинення думою фльотової предлоги дума не буде розв'язана.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і кагарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Прїїхали дня 7. лютого с. м.: Ольга Щуровска, Тисьмениця; о. Стефан Головацкий, Старий Збараж; о. Володимир Кузьмич, Пісочна; Іван Ратич, Бережани; др. Михайло Конюшецкий, Самбір; др. Евген Яблоновский, Перемишль; Зофія Навроцка, Станиславів; др. Францішек Кальмус, Станиславів; Іван Шереміло, Мости великі.

Інструктор пошукує лекції на селі. Зголошеня і інформації у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонтівська 12.

200 корон місячно може легко кождий заробити. Подробиці даром і оплатно на зголошеня через бюро газет Ольшевского, Львів, ул. Кіліньского 1. (8-10)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Поручає ся дешево і свісно
Артистично ритівниче заведење
А. ЗІІМАНА
 — у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —
Робітня металевих і кавчукових печаток.
 Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (10-?)

Працюйте і щадіть.

Вкладки ошадности на 4% приймає
 Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Джістер“ на 6% за інтабуляцію; на кошти покритя дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах шіврїчних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 вєр. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Джістрі“ получити пози ки під догідними услівями.

Членами можуть бути тільки члєни оеапечєні в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541-81 К.
Позички уділені	2,512,635-62 К.
Уділи члєнські	193,659-52 К.
Цінні папери	138,534-20 К.
Фонд резервовий і інші	37,338-07 К.
Льокації	267,364-04 К.

Купуйте землю при парцеляциях!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

і вильосоважі бартіські папери.

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихим травленю, безапетитности, жолудковім болю і т. д. Відсвіжуюче і оживляюче средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всіх аптиках і дрогуєриях.

(12-12)